

דבר תורה לפרשת בשלה מאת הרבנית נעמי שפירא

עניין המן

בפרשתנו, לאחר הניסים הגלויים שעשה ה' עם ישראל, קריעת ים סוף, המתקת המים, ועיינות המים והתמרים, מגיעים ישראל למדבר סין, מדבר גדול ומאיים. {"פחדו ונתרעמו" ..רמב"ן}

"וילונו כל עדת בני ישראל...ויאמרו אליהם...מי יתן מותנו ביד ה' בארץ מצרים בשבתנו על סיר הבשר באכלנו לחם לשובע כי הוצאתם אותנו אל המדבר הזה להמית את כל הקהל הזה ברעב" {טז' ב-ד}

עם ישראל בבהלה ובטרוניה, שכח את סבלו במצרים וזועק למזון.

בתשובת ה' ישנה הבטחה ללחם מן השמיים מידי יום, המהווה נסיון להליכה בדרכי ה'. אך נוסף על כך, ההיענות האלוקית ללחם מתוארת כגילוי כבוד ה'.

"ובוקר וראיתם את כבוד ה' בשמעו את תלונותיכם"....{שם ז'} רשב"ם על הפסוק מבאר "שימטיר לכם לחם בבוקר". כלומר, המן מהווה גילוי כבוד ה'.

הרמב"ן מתאר את גדולתו של המן. .."ודע כי יש במן ענין גדול רמזוהו רבותינו במסכת יומא לחם אבירים אכל איש, לחם שמלאכי השרת אוכלין...והמן הוא מתולדת האור העליון שנתגשם ברצון בוראו יתברך ונמצא שאנשי המן ומלאכי השרת נזונין מדבר אחד...ויהיה קיומם בדבר המתגשם מן הזיו הוא כמעלת דור המדבר שהשיגו לזיו השכינה בים...ומאותה שעה נתעלית נפשם להתקיים בתולדותיו שהוא המן"....{שם ז'}

המזון שה' הזין את עם ישראל במדבר היה זיו אלוקי שנתגשם. והוא הזין את גופם ונשמתם של ישראל, לגודל מעלתם במדבר. ולכן המן מבטא את כבוד ה'.

וכן כתוב... "ובבוקר תשבעו לחם וידעתם כי אני ה' אלוקיכם" {שם יב'} אותה ידיעה יכולה להתפרש לא רק כאמונה בכוחו של ה', אלא גם כהתקשרות עם אורו. עם ישראל שהולך אחר ה', וחוסה בצל ה', ניזון רוחנית וגשמית מטובו. זהו מצב יוצא דופן של התקשרות עליונה ותלות מוחלטת, בתוך תנאי חיים של הליכה במדבר, מקום של מוות וחוסר חיים. שם ההזנה הגשמית והרוחנית חוברות במן הניתן בכל בוקר.

בתוך פרשת המן עם ישראל מקבלים את הציווי הראשון על השבת. "שבתון שבת קודש לה' מחר" {כג'}. ישנו ציווי על ההכנה ביום שישי, ההנחה לשבת, השביתה מהלקיטה בשבת ואי היצאה מהמקום ביום השביעי.

ה' נותן לעם ישראל את הציווי והיכולת לשבות מעשייה אנושית ולהתייחד עם ה' בשבת. קודש לה'. במכילתא יש חיבור בין העניינים "לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן". המן שהזין את עם ישראל במדבר, אפשר לו לקבל את הציווי האלוקי, לשבות ולקדש את השבת. כל זה גם כהכנה למתן תורה.

המשך הניסים הגלויים של יצאת מצרים הוא במזון הרוחני והגשמי שניתן לעם ישראל בשנות הליכתו במדבר. המן שהוא נסיון לעם ישראל והתנשאות למעלת המלאכים.